

Sygn. akt V CSK 503/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Krzysztof Strzelczyk
SSA Roman Dziczek

w sprawie z powództwa małoletniego M. N., reprezentowanego
przez matkę H. H.-N.
przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej
Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu w R.
z udziałem interwenienta ubocznego I. Towarzystwa Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 listopada 2011 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 22 lipca 2010 r.,

- 1.) oddala skargę kasacyjną;**
- 2.) nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 22 lipca 2010 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda M. N. od wyroku Sądu Okręgowego oddalającego powództwo o zadośćuczynienie, rentę i ustalenie, wniesione przeciwko pozwanemu Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej – Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu w R.

Sąd II instancji zaaprobował ustalenia faktyczne dokonane w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, z których wynikało, że matka powoda (H. H.-N.) była w czasie ciąży dwukrotnie hospitalizowana u pozwanego ze względu na wystąpienie objawów porodu przedwczesnego (w dniach od 16 do 21 lutego i od 12 kwietnia do 23 maja 2004 r.). Poród M. N. nastąpił 22 maja 2004 r., w 37 miesiącu ciąży. Już w pierwszej dobie przekazano noworodka do Oddziału Intensywnej Terapii Dziecięcej w T., gdzie rozpoznano u niego zespół zaburzeń oddychania (RDS) z niewydolnością oddechową, niedotlenienie okołoporodowe oraz krwawienie do ośrodka układu nerwowego. Obecnie stwierdza się u małoletniego powoda mózgowie porażenie dziecięce, niedowład połowiczny jednostronny oraz moczenie dienne i nocne pierwotne. Przyczynami mózgowego porażenia są najczęściej zagrażające poronienie, poród przedwczesny, krwawienie śródczaszkowe oraz zespół RDS z niewydolnością oddechową.

Według opinii Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki, przyczyną mózgowego porażenia u powoda mógł być czynnik infekcyjny, ponieważ w czasie pobytu H. H.-N. w szpitalu wyhodowano bakterie chorobotwórcze z wymazów pobranych z jej pochwy. Czynnikiem ten wyjaśnia wystąpienie u powoda zespołu RDS, cech wewnątrzmacicznego niedotlenienia płodu i pogorszenia się stanu zdrowia dziecka po urodzeniu. Nie jest wiadomy proces zawleczenia bakterii do pochwy, ale mogło to nastąpić z ciała matki, gdyż rezerwuarem części wykrytych bakterii jest jelito grube i odbytnica. Nie było wskazań do zakończenia ciąży drogą cięcia cesarskiego, gdyż istniały przesłanki do porodu naturalnego i nie były zakłócone bakteryjnym zarażeniem pochwy. Dokumentacja lekarska nie była prowadzona dokładnie, ale ten niedostatek nie stanowił przeszkody w dokonaniu oceny

postępowania diagnostycznego i terapeutycznego lekarzy opiekujących się matką powoda.

Z opinii Instytutu CZMP wynikało ponadto, że nie istnieją żadne dowody mogące świadczyć o zapaleniu pępowiny wokół szyi noworodka. Nie wystąpiło też wewnątrzmaciczne niedotlenienie, o czym świadczą wyniki USG i KTG oraz barwa wód płodowych.

Sądy podzieliły stanowisko biegłych, że prawdopodobną przyczyną schorzenia dziecka był czynnik infekcyjny, przy czym po wykryciu bakterii wdrożono właściwą antybiotykoterapię. Ujawnione szczepy bakterii nie były jednak wewnątrzszpitalne, gdyż wykazywały wrażliwość na antybiotyki, a w szpitalu nie wystąpiło zagrożenie epidemiologiczne; kontrola stanu sanitarnego przeprowadzona przez Powiatowy Inspektorat Sanitarny w R. nie ujawniła uchybień w tym zakresie.

Sąd Apelacyjny zaaprobował w konsekwencji stanowisko Sądu Okręgowego, że ujawnione schorzenia małoletniego powoda nie pozostają w związku przyczynowym z działaniem bądź zaniechaniem lekarzy i personelu medycznego strony pozwanej.

Powód w skardze kasacyjnej wniósł o uchylenie wyroku odwoławczego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Skarżący przedstawił procesowy zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. przez:

- a) dokonanie błędnej oceny materiału dowodowego;
- b) oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu mikrobiologii i zakażeń szpitalnych;
- c) oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny rehabilitacji medycznej.

Powołał się również na naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

- a) art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Pacjenta przez tolerowanie opieki nad pacjentem niespełniającej obowiązujących standardów;

- b) art. 6 i 361 k.c. przez uznanie nieudowodnienia roszczenia dochodzonego w pozwie,
- c) art. 415 k.c. przez zanegowanie związku z przyczynowego między zaniedbaniami strony pozwanej a stanem zdrowia powoda.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Bezzasadne są zarzuty procesowe. Skarżący w ramach drugiej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) odwołał się wyłącznie do naruszenia art. 233 k.p.c., a właściwie do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., gdyż odwołanie się do paragrafu drugiego tego artykułu było bezprzedmiotowe (nie istniał problem odmowy przedstawienia dowodu przez stronę). Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być jednak zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (zob. art. 398³ § 3 k.p.c.). Dokonane w obu instancjach ustalenia faktyczne są w konsekwencji niepodważalne i miarodajne.

W ramach zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. skarżący starał się również wskazać na nieuzasadnione - jego zdaniem - oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii dwóch dalszych biegłych, ale powołanie się na ten przepis jest nieuprawnione, ponieważ dotyczy on zupełnie innej sytuacji procesowej. Zaznaczyć przy tym wypada, iż wspomniany wniosek dowodowy został oddalony przez Sąd Okręgowy, a nie przez Sąd Apelacyjny. Co więcej, w apelacji nie było zarzutu dotyczącego oddalenia tego wniosku (naruszenia art. 217 § 2 k.p.c.), nie został również ponowiony wniosek dowodowy w postępowaniu apelacyjnym. Sąd drugiej instancji - stosownie do treści art. 378 § 1 k.p.c. - jest związany podnoszonymi przez wnoszącego apelację zarzutami prawa procesowego i bierze z urzędu pod uwagę tylko nieważność postępowania (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, ONSC 2008, nr 65, poz. 55). Rozpoznając apelację M. N. w jej granicach Sąd Apelacyjny nie naruszył procesowych reguł dowodowych i zakresu rozpoznania.

Nie mogą być również skuteczne zarzuty materialnoprawne, które sprowadzają się przede wszystkim do kwestionowania ustalonego braku związku przyczynowego między działaniem (zaniechaniem) pracowników służby zdrowia strony pozwanej a ujawnionymi schorzeniami poporodowymi powoda.

W tej mierze wiążące są ustalenia faktyczne dokonane w postępowaniu sądowym, prowadzące jednoznacznie do takiego wniosku. Nie doszło zatem do naruszenia art. 6, 361 i 415 k.c.

Skarżący starał się eksponować nieprawidłowości, które wystąpiły przy prowadzeniu dokumentacji medycznej w sposób niestaranny. Z opinii Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki wynika jednak, że powyższe nieprawidłowości nie miały żadnego wpływu na powstanie schorzeń powoda ani na czynności terapeutyczne, które zostały podjęte w szpitalu w sposób trafny i sprawny. Na stan zdrowia dziecka nie wpłynęły również warunki pobytowe w szpitalu.

W skardze kasacyjnej wskazano na obowiązki placówek służby zdrowia w zakresie prowadzenia dokumentacji lekarskiej podane w ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzecznika Praw Pacjenta (Dz.U. Nr 52, poz. 417 ze zm.). Ustawa ta weszła w życie dopiero w dniu 5 czerwca 2009 r. i nie mogła mieć zastosowania do zdarzeń objętych rozpoznawaną sprawą. Wcześniej obowiązywała ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 91, poz. 408 ze zm.) o zbliżonym zakresie regulacji. Sądy nie kwestionowały wszakże uchybień popełnionych przez stronę pozwaną przy sporządzaniu i przechowywaniu dokumentacji, na co wskazywała też opinia Instytutu CZMP, zwróciły tylko uwagę na brak powiązania tych uchybień z przyczynami schorzeń powoda i ich następstwami. Bez istnienia takiego związku przyczynowego nie ma deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej (art. 361 § 1 k.c.).

Należało w konsekwencji oddalić skargę kasacyjną (art. 398¹⁴ k.p.c.). Małoletni powód nie został obciążony kosztami postępowania kasacyjnego ze względu na swoją sytuację materialną i osobistą (art. 102 k.p.c.).